

STOR FORSKEL I LEVETID HOS ØKOLOGISKE MALKEKØER

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Den produktive levetid hos økologiske malkekøer er meget forskellig mellem besætninger og svinger fra to til fire malkeår per ko. RDM lever med 3,4 år længst, mens Holstein i gennemsnit opnår 3,0 mal-keår.

Holdbare køer er et fokusområde i økologisk mælkeproduktion, og en dataopgørelse hos SEGES har derfor set nærmere på malkekøernes levetid i økologiske besætninger. Opgørelsen viser samtidig, hvad der karakteriserer økologiske besætninger, hvor malkekøerne har lang levetid.

Resultaterne for året 2018 er vist i tabel 1. Her er besætninger med køer af stor race og opdelt i tre grupper (KORT, MIDDEL og LANG levetid). Der er for få besætninger af Jersey til at lave en sikker opgørelse og racen er derfor udeladt.

Opgørelsen rummer data fra i alt 201 økologiske besætninger, og nøgletallene er beregnet per 31. december 2018. Som parameter for levetid er anvendt nøgletallet "Antal malkeår per ko".

FRA 2,4 TIL 3,9 MALKEÅR

Som gennemsnit for grupperne KORT, MIDDEL og LANG malker køerne af stor race i gennemsnit i henholdsvis 2,4, 3,0 og 3,9 leveår: Jersey opnår i gennemsnittet 2,9 malkeår.

Tallene dækker over stor variation indenfor grupperne, og 5 og 95 procents fraktiler for stor race er 2,1 og 4,1 malkeår per ko.

I de fem procent af de økologiske besætninger, hvor køerne lever længst malker de således i 4,1 år per ko eller længere mod 2,1 år eller kortere i besætninger med kortest levetid.

FÆRRE KVIER I BESÆTNINGER MED LANG LEVETID

Antal af opdræt per årsko er 0,92 i gruppen KORT mod 0,82 i HØJ. Udskiftningsprocenten afspejler med 42,4 procent i KORT og 39,9 procent i LANG et lavere behov for kvier.

13 TON EKSTRA LIVSYDELSE

Livsydelsen er i gennemsnit knap 36 ton per ko blandt besætningerne i gruppen LANG mod lidt under 23 ton i KORT.

I de fem procent af besætningerne, som ligger højest, ligger livstidsydelsen på 41 ton eller mere.

Med 8.875 kilo EKM er årsydelsen lavest i LANG, mens den ligger på godt 9.600 kilo EKM i både KORT og MIDDEL. Blandt de 51 besætninger i gruppen LANG er der meget stor variation og årsydelse svæver fra under 7000 til over 12.000 kilo EKM per ko.

INGEN SIKKER FORSKEL I YVERSUNDHED

Der er ingen forskel i celletallet mellem grupperne, mens andelen af nyinficerede er lidt højere i gruppen LANG, hvor køerne i gennemsnit er ældre.

Med 3,5 procent er der færrest døde køer i gruppen KORT, mens MIDDEL og LANG ligger på 3,9 og 3,7 procent.

Andelen af dødfødte kalve er med 5,1 procent lavest i besætningstruppen LANG.

BEDRE MANAGEMENT I BESÆTNINGERNE MED LANG LEVETID?

Flere parametre – herunder kalvedødelighed (1-180 dage), antal tidligt udsatte køer (0- 60 dage) og antal køer med trykninger - kan tyde på bedre management og bedre kokomfort i gruppen LANG.

Modsat er andre parametre, der typisk er påvirket af management – så som kviers kælvningsalder og reproduktionseffektivitet - ikke forskellig mellem grupperne.

Forskelle mellem grupperne i parametre som døde køer, celletal og antal nyinficerede er sværere at tolke, da de er påvirket af køernes gennemsnitlige alder i gruppen. Jo ældre køerne er jo højere celletal og dødelighed vil der alt andet være i besætningsgruppen.

RØDE KØER BLIVER ÆLDST

Levetiden i besætninger med stor race er ud over opgørelsen i tabel 1 også optalt i forhold til betydende besætningsrace. Her viser data, at besætninger med RDM som dominerende race opnår 3,4 malkeår mod 3,1 år i besætninger med krydsninger. I økologiske besætninger med Holstein når køerne i gennemsnit i 3,0 malkeår.

Tabel 1. Nøgletal for økologiske besætninger af stor race opdelt efter "Antal malkeår per ko".

	Stor race		
	KORT	MIDDEL	LANG
	25% laveste	25 - 75%	75% længste
Malkeår per ko (år)	2,39	3,00	3,89
Besætninger (antal)	51	99	51
Antal årskøer	172,0	206,2	185,5
Antal kvier	157,9	170,7	153,4
Antal kvier per årsko	0,92	0,83	0,83
Udsætterprocent, køer	42,4	43,9	39,9
Livsydelse i alt per ko (Kg EKM)	22.775	28.735	35.738
Årsydelse per ko (Kg EKM)	9611	9624	8875
Fedt i mælk, mejeri (%)	4,13	4,24	4,56
Protein i mælk mejeri (%)	3,43	3,50	3,63
Celletal (Antal x 1000)	228	226	230
Reproduktionseffektivitet, køer	0,17	0,19	0,18
Alder v. første kælvning (mdr.)	26,0	26,6	26,1
Mastitis: Ny inficerede i laktationen (%)	24,8	25,8	27,1
Mastitis: Ny inficerede i alt (%)	12,7	13,0	13,8
Døde køer (%)	3,45	3,93	3,67
Dødfødte kalve (%)	5,44	6,29	5,08
Døde kalve 1-180 dage (%)	7,78	6,62	6,50

Tidligt slagtede køer 0-60.dage (%)	11,1	8,8	7,3
Pct. slagtede med trykninger, Køer (%)	3,5	3,1	2,9
Pct. slagtede med leverbylder, Køer (%)	4,8	5,0	5,5